

**RUS TILINI O'RGANISH AHAMIYATI VA O'QITISHDA INTERFAOL -
PEDAGOGIK USULLARDAN FOYDALANISH KO'NIKMALARI**

Bozorova Pokiza Imomaliyevna

Toshkent viloyati Parkent tumani

18-umumiy o'rta ta'lim maktabi rus tili fani o'qituvchisi

Asadova Dildora Murodillayevna

Xalq ta'limi vazirligi tasarrufidagi tabiiy fanlarga ixtisoslashtirilgan davlat

umumta'lim maktabi o'qituvchisi

Xaitova Dilnoza Baxtiyor qizi

Xalq ta'limi vazirligi tasarrufidagi tabiiy fanlarga ixtisoslashtirilgan davlat

umumta'lim maktabi rus tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya. tilning asosiy funksiyalari tilning sinfiy hodisa emas, balki ijtimoiy ekanligini ko'rsatadi. Barcha odamlar, ularning sinfiy va ijtimoiy yoki professional guruhlaridan qat'iy nazar, muloqot, fikr yuritishlari va fikrlarini bildirishlari lozim.

Kalit so'zlar: rus tili, xalqaro ta'lim markazlari, jahon tillari klubi, xalqaro rus tili va adabi yoti o'qituvchilari assotsiatsiyasi, atama.

Abstract. The main functions of language show that language is not a class phenomenon, but a social one. All people, regardless of their class and social or professional groups, should communicate, think and express their opinions.

Key words: Russian language, international educational centers, world language club, international association of teachers of Russian language and literature, term.

Аннотация. Основные функции языка показывают, что язык - явление не классовое, а социальное. Все люди, независимо от их сословной и социальной или профессиональной группы, должны общаться, думать и выражать свое мнение.

Ключевые слова: русский язык, международные образовательные центры, мировой языковой клуб, международная ассоциация преподавателей русского языка и литературы, семестр.

Kirish. Jamiyat, odamlarning eng muhim vositasi bo'lgan, tildan foydalanmasdan yashay olmaydi. Biron bir inson faoliyati yo'q-ki tilni o'zlarining fikrlari, hissi yotlari va iroda ifodasi sifatida qo'llamaydilar. Vaqt o'tishi bilan odamlar uning doimiy hamrohi, tilga qiziqib qolishdi va u haqida fan yaratdilar. Ushbu fan hozirgi kunda tilshunoslik yoki lingvistik fan deb ataladi. Kasbi tilni o'qitish yoki tadqiq qilish bilan bog'liq bo'lganlar uchun ushbu fan, shuningdek, tilni professional vosita sifatida ishlatishi lozim bo'lganlar (o'qituvchilar, advokatlar, ma'ruzachilar, jurnalistlar, yozuvchilar va boshqalar) uchun juda muhimdir.

“Rus tili – bu dun yo tili”, deydi taniqli tilshunos Vyacheslav Belousov. Uchinchi ming yillikda u madaniy yoki tarixiy ahamiyatini yo‘qotmaydi. U nafaqat MDH davlatlarida, balki butun dun yoda ham o‘z mavqeini saqlab qoladi”.

Rus tilining dun yo tillari sifatida vazifalari Birinchidan, rus tili (ingliz, xitoy, fransuz, ispan va arab tillari bilan bir qatorda) ko‘plab xalqaro tashkilotlar - BMT, YuNESKO va boshqalarning rasmiy tili hisoblanadi. Bu shuni anglatadiki, ushbu tashkilotlarning rasmiy hujjatlari, maxsus jurnallari rus tilida nashr etiladi, ularning veb-saytlari yaratilmoqda va radioeshittirishlar olib borilmoqda. Rus tili - bu xalqaro nodavlat tashkilotlarning deyarli uchdan bir qismi, shu jumladan Jahon kasaba uyushmalari federatsiyasi va Yevropa xavfsizligi bo‘yicha xalqaro qo‘mita gapiradigan tillardan biridir.

Adabiyot tahlili. Shuningdek, u turli mamlakatlar vakillari o‘rtasidagi aloqani yengillashtirish uchun yirik xalqaro konferensiyalar va sammitlarda ish tili sifatida ishlatiladi.

Ikkinchidan, rus tili eng yirik xalqaro ta‘lim markazlaridan birining tili.

Uchinchidan, rus tili nafaqat rus ilm-fani va madaniyati boyliklariga, balki boshqa mamlakatlarga ham kirish imkoniyatini ochib beradi, turli xalqlar, xususan yevroosi yo mintaqasida o‘zaro vositachilik vazifasini o‘taydi. Va nihoyat, dun yoda nashr etilgan ilmiy va badiiy adabi yotlarning aksariyati rus tiliga tarjima qilinadi.

To‘rtinchidan, Rossiya xalqaro ta‘lim bozorida muhim rol o‘ynaydi. Rus tili jahon standartlari darajasida yuqori kasbiy ma‘lumot olish imkoniyatini beradi.

Beshinchidan, madaniyat bilan, xususan, uning ortida turgan, umumbashariy ahamiyatga ega bo‘lgan adabi yot bilan tanishish istagi hanuzgacha rus tilini o‘rganishga bo‘lgan qiziqishning muhim sababi hisoblanadi. **YUNESKO** va Yevropa Kengashining turli madaniyatlari o‘rtasidagi muloqotlar bu bizning davrimizning dolzarb vazifasi deb biladi, chunki bunday suhbatlar boshqa odamlarning qadriyatlarini va an‘analarini o‘zaro tushunishni, asrlar davomida to‘plangan tajriba almashishni, dun yoda yashaydigan xalqlarning o‘tmishi, buguni va kelajagining dolzarb masalalari bo‘yicha fikr almashishni nazarda tutadi. [1, 15 b].

Oltinchidan, talabalarning ma‘lum bir guruhini rus tilidagi qiyinchiliklari o‘ziga jalb qiladi. Amerikalik talabalarning fikriga ko‘ra, rus tilini to‘siqlarni yengishni yaxshi ko‘radiganlar tanlaydi.

Rus tili dun yodagi ahamiyati nihoyatda katta bo‘lgan eng boy badiiy adabi yotning tili. So‘nggi o‘n yil ichida MDHdan tashqari mamlakatlarda rus tiliga qiziqish biroz pasaygandek. Ammo bugungi kunda borgan sari ko‘proq odamlar yana unga murojaat qilishmoqda. Bir tomondan, ular rus madaniyati bilan qiziqishadi, ikkinchidan, bu sof pragmatik qiziqishdir, chunki rus tili ularga rus ishbilarmonlari bilan hamkorlik qilish va uzoq muddatli ishbilarmonlik aloqalarini o‘rnatish imkoniyatini beradi. Avvalo, gap MDH doirasidagi hamkorlik haqida ketmoqda. Sababi rus tili ittifoq davrida xalqaro aloqa tili edi va shu kungacha shunday bo‘lib qolmoqda.

Rus tili zamonaviy dun yoni qiziqtirishni davom etmoqda. Rossiya matbuotidagi nashrlarda yozilishicha, so'nggi paytlarda rus tili va adabi yotini o'rganishni boshlagan AQSh, Fransiya, Ispaniya, Shvesiya, Finlyandiya, Avstriya va Koreya fuqarolari soni bir necha bor oshgan.

Tadqiqot metodologiyasi. Rus tili nafaqat Rossiya Federatsiyasining rasmiy tili. Bu dun yo tillaridan biri, ya'ni turli davlatlar xalqlari o'rtasida xalqaro aloqa vositasi bo'lib xizmat qiladigan tildir. Dun yoda ma'lum bo'lgan ikki yarim mingdan zi yod tillarning ichida dun yoning eng rivojlangan tillari guruhi deb nomlangan Jahon tillari klubi xalqaro aloqani ta'minlaydi. Tilni dun yo tili sifatida targ'ib qilish ushbu tilda yaratilgan madaniyatning umuminsoniy ahamiyati bilan belgilanadi. Tilning jahon tili maqomi qonuniy ravishda xalqaro tashkilotlar yoki konferensiyalar (BMT, YuNESKO va boshqalar) ning rasmiy yoki ishchi tili sifatida tan olinishi bilan ta'minlanadi. Masalan, rus tili ingliz, arab, ispan, xitoy va fransuz tillari bilan birga BMTning oltita rasmiy tillaridan biri sifatida tan olingan; unda eng muhim xalqaro shartnomalar va bitimlar yozilgan. Rus tili dun yoning aksariyat mamlakatlarida o'rganiladi. Rus tili o'qituvchilari Xalqaro rus tili va adabi yoti o'qituvchilari assotsiatsiyasiga (MAPRYaL) birlashtirilgan.

Hozirda rus tili unda gapiradigan odamlar soni bo'yicha dun yoda hali ham to'rtinchi o'rinda turadi. Ro'yxatning yuqori qismida ingliz tili (taxminan 500 million kishi ingliz tilini birinchi yoki ikkinchi tili sifatida bilishadi, va 1 milliarddan oshig'i ingliz tilini chet tili sifatida bilishadi) va xitoy tili (unda deyarli 1350 milliondan ortiq kishi ona tili sifatida gaplashadi). Uchinchi o'rinda ispan tili (bu tilda 360 million kishi, shu jumladan 335 millionga yaqin ona tilida so'zlashadiganlar gaplashadi).

Shunday qilib, zamonaviy dun yoda rus tilining ulkan roli uning madaniy qiymati, qudrati va buyukligi bilan belgilanadi.

So'nggi o'n yillikda dun yoda ro'y bergan tezkor ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar jamiyatning ijtimoiy tuzilishidagi tub o'zgarishlarga olib keldi, albatta, bu rus tilining rivojlanishi va faoliyati uchun oqibatlarsiz qolishi mumkin emas edi.

Dun yodagi lingvistik vaziyatning hozirgi holatining o'ziga xos xususiyati shundaki, lingvistik o'zgarishlarning aksariyat qismi jamiyatdagi o'zgarishlar bilan bog'liq. [2, 25 b].

Til odob-axloq me'yorlarini e'tiborsiz qoldirish mumkin deb hisoblaydigan odamlar nisbati tobora ortib bormoqda. Chet elliklarga murojaatlarning soni sezilarli darajada oshdi, ayniqsa yirik shaharlarda lingvistik odob-axloq qoidalarining "an'anaviyligi", uning zamonaviy aloqada foydasizligi to'g'risida fikr shakllantirish tendensiyasi kuzatilmoqda. Til madaniyati va matbuot, radio va televidion xodimlarning umumiy madaniyati keskin pasayib ketdi. Ko'plab lingvistik xatolar va lingvistik madaniyat me'yorlaridan qo'pol og'ishlar e'firda uchraydi. Tilga nisbatan e'firdagi zamonaviy erkin xatti-harakatlar ovozning ko'payishiga, gapirish tezligiga, artikulyatsion keskinlikning kuchayishiga va tomoshabin bilan suhbatning haddan tashqari emotsionalligiga olib keladi va

ko'pincha shafqatsizlik, xavfli nutq epitellari va metaforalaridan foydalanishga olib keladi. Barcha ijtimoiy va yosh guruhlarida lingvistik madaniyat darajasi pasaygan.

Bosib chiqarilgan nashrlarni, xususan, gazetalarni kompyuterda terish va tarjima sohasida qo'pol xatolarga olib keladi, bu esa aholi orasida bugungi kunda tarjima qoidalari bekor qilingan degan qat'iy fikrni keltirib chiqaradi.

Jamiyat siyosatchilar nutqiga tobora ko'proq e'tibor qaratmoqda, ularning xatolari matbuotda qayd etilib, masxara qilinmoqda. Bu yangi avlod siyosatchilarini o'z nutqi uchun mas'uliyatni ko'proq olishga va uz ustida ishlashga undaydi.

Fuqarolarning kundalik ha yotini intensiv ravishda texnik qayta jihozlashni texnik inqilob deb ta'riflash mumkin va bu birinchi navbatda zamonaviy maishiy va ofis jihozlari, asosan, xorijiy ishlab chiqarishning kundalik ha yotida keng qo'llanilishi bilan bog'liq. Kompyuterlar, videokameralar, yangi avlod televizorlari, fakslar, nusxa ko'chirish moslamalari, maishiy texnika, xorijiy mashinalar - bularning barchasi rus tilida ko'plab yangi atamalar va so'zlarning paydo bo'lishiga olib keldi. Shu bilan birga, chet eldan olib kiriladigan avtomobillarga oid ko'plab ko'rsatmalar, mashinalar boshqaruvidagi yozuvlar chet tilini, asosan ingliz tilini o'rganishga rag'batlantiradi.

Yuqori sifatli zamonaviy aloqa - uyali telefonlar, kompyuter aloqasi va boshqalar yozma aloqaning qisqarishiga olib keladi, telefon aloqasi va texnik vositalar bilan aloqa ulushi ortib bormoqda. Bu aholining, ayniqsa yoshlarning savodxonligi darajasining pasayishiga olib keladi. Xuddi shu sababga ko'ra badiiy adabi yot, ayniqsa yuqori darajada badiiy adabi yotdarning o'qish hajmi kamaymoqda.

Ommaviy axborot vositalari (radio, televidenie) bilan aloqa ulushining oshishi zamonaviy odamning quloq orqali ma'lumotni qabul qilish hukmronligiga va yozma matnni tushunish va izohlash qobiliyatining zaiflashishiga olib keladi.

Bu zamonaviy jamiyatda nutq madaniyati me'yorlarini ta'minlash bo'yicha maqsadga muvofiq ish, odamlarni o'z nutq madaniyatiga e'tibor berishga o'rgatish muammosini keltirib chiqaradi.

Tahlil va natijalar. Ta'limning zamonaviy paradigmasi shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, individualizatsiya va differentsiatsiya kabi tushunchalar ta'lim faoliyati, o'quv motivatsiyasini shakllantirish, talabalarning o'zini rivojlantirish kabi ilmiy va nazariy ko'nikmalarga asoslanadi.

Xozirgi kunda ta'lim protsessini to'g'ri tashkil etishni ta'minlaydigan axborot va ta'lim muhiti masofaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning konseptual g'oyalari Internet tarmog'iga va undagi ma'lumotlardan mohirlik bilan foydalana olgan holda zamonaviy tarzda muvaffaqiyatli amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonning eng muhim yo'nalishlaridan biri o'qituvchilarni o'quv jarayonida texnologiyalardan foydalanishga tayyorlash va ularda axborot-kommunikatsiya kompetensiyasini (AKT - kompetensiyasi) shakllantirishdan iborat. Asosan talabalar va o'qituvchilar jamoasi tomonidan bilvosita (masofadan elektron ta'lim) o'zaro aloqada bo'lgan

axborot va telekommunikatsiya tarmoqlaridan foydalangan holda amalga oshiriladigan ta'lim texnologiyalari masofaviy o'qitish texnologiyalari deb tushuniladi.

Elektron ta'lim deganda talabalar va o'qituvchilar jamoasi xamkorligida ma'lumotlar bazalarida mavjud bo'lgan va amalga oshirishda foydalaniladigan ma'lumotlardan foydalanish o'quv ma'lumot dasturlari va ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyalar, texnik vositalar, shuningdek, axborot va telekommunikatsiya tarmoqlari, ko'rsatilgan ma'lumotlarning aloqa liniyalari orqali uzatilishini ta'minlash, o'zaro ta'sir ta'lim faoliyatini tashkil etish tushuniladi. Masofaviy ta'lim tizimdagi o'qitish asosan uchta: kunduzgi, sirtqi va sirtqi ta'lim sifati shaklida belgilanadi. Ta'lim olishning shakli sifatida ta'limning ikki xil shakli mavjud bo'lib, birinchisi- ta'lim faoliyatini amalga oshiradigan tashkilotlar va ikkinchisi- ta'lim faoliyatini amalga oshiradigan tashqi (oilaviy ta'lim va o'z-o'zini tarbiyalash shaklida) gisi.

O'z-o'zini tarbiyalashning xususiyatlaridan biri, masofaviy o'qitish kurslarini katta foizni o'z ichiga oladigan Internet-resurslaridan faol foydalaniladigan mustaqil ish jarayonidir. Zamonaviy o'quv jarayoni kunduzgi masofaviy va ta'lim texnologiyalaridan va elektron resurslardan foydalangan holda onlayn masofaviy yoki kunduzgi ta'lim faoliyatini amalga oshiradigan tashkilotlarda aralash ta'lim shaklida taqdim etiladi. [3, 35 b].

“Onlayn masofaviy o'qitish darslar vositasida talaba-yoshlarimiz ko'proq mustaqil ishlashga, ilmiy ijod bilan shug'ullanishlariga, kitoblarni mutolaa qilishlariga imkoniyatga ega bo'ldilar, pedagog-o'qituvchilarimiz esa xorij olimlari ishtirokida tashkil qilinayotgan onlayn videokonferensiyalarda qatnashib, kasbiy mahoratlarini rivojlantirish uchun muntazam ishlashga intilyaptilar.

Hozirgi vaqtda o'qitish va tarbiyalashning yangi texnologiyalariga sifat jihatdan tez o'tish uchun ob'ektiv asos yuzaga keldi, chunki iqtisodiy va ijtimoiy hayotdagi innovatsion jarayonlar o'z-o'zidan ta'limda ham tubdan o'zgartirishlarni taqozo etmoqda. Hech bir o'qituvchi-pedagog ertami-kechmi bu jarayonga qo'shilmasdan chetda qolishi mumkin emas.”

MDH davlatlarining masofaviy o'qitish, ta'lim tizimining tarkibiy qismi va shakli sifatida ko'rib chiqan olimlar va yetakchi mutaxassisleri qatorida Pedagogika fanlari doktori professor E.S. Polatning takidlashicha "...masofaviy o'qitish - bu ta'lim shakli, bunda o'qituvchi va talabalar va talabalarning bir-biri bilan o'zaro ta'siri amalga oshiriladi masofa va ta'lim jarayoniga xos bo'lgan barcha tarkibiy qismlarni (maqsadlar, mazmun, usullari, tashkiliy shakllari, o'qitish vositalari), aniq tomonidan amalga oshiriladi Internet texnologiyalari yoki boshqa ta'minlovchi vositalar yordamida interaktivlikdir »

Masofaviy ta'lim kursini uchun maxsus LMS (Learning Management System) LMS - tizim kabi dasturiy ta'minot (qobiqlar) ta'limni boshqarish, Moodle - kurslarni boshqarish tizimi (elektron ta'lim) va boshqalarlardan ishlab chiqish uchun foydalaniladi. Masofaviy kurs - ishtirokchilarining bu interfaol uchun maxsus tizim ta'lim jarayonidagi o'zaro ta'siri. Bu ta'lim manbai (veb-sayt),

masofaviy tizim uchun zarur bo'lgan bir qator bo'lim sahifalarini o'z ichiga olgan ma'lum bir kurs doirasida va bir-biri bilan chambarchas bog'liq mashg'ulot bo'lib, masofaviy kursni ta'minlaydigan tizim sifatida ko'rish mumkin.

Bu kurs bir qator elementlardan tashkil topgan didaktik sikl:

- o'quv-uslubiy majmua (O'UM);
- o'quv materiallari joylashtirilgan dasturiy veb-sayti yoki LMS;
- ushbu kurs uchun o'qitish jarayonida extiyojga qarab Internet web2.0 xizmatlari to'plami

UMK an'anaviy ravishda quyidagi bloklarni o'z ichiga oladi: tashkiliy blok: kirish (video, matn), a'zolarining yig'ilish joyi o'quv guruhi (forum, ijtimoiy tarmoq), foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar kursda ishlatiladigan dasturiy ta'minot (bu LMS bo'lishi mumkin, xizmatlari web2.0 va kursni o'rganish uchun qo'llanma, kurs dasturi. setiket boshqalar), (Internet tarmog'ida o'zini tutish qoidalari, kirish va chiqish anketalari).

- Nazariya.

- ta'lim ma'lumotlari turli shakllarda taqdim tilishi mumkin: grafikali matn, kurs mavzusi bo'yicha video ma'ruzalar, veb-seminarlar, ochiq Internet-resurslarni yozib oldi.

- amaliy mashg'ulotlar: seminarlar, topshiriqlar, tezislar, keyslar va referatlar.

-nazorat turlari: testlar, o'zini o'zi boshqarish va o'zaro nazorat uslubida tashkil etilgan bitiruv malakaviy ishlar, portfolio va boshqalar.

- pedagogik muloqotga kirishish jarayoni: masalan o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi virtual aloqada konferensiya, forum yoki ZOOM dasturida dars o'tish uchun maxsus joyning mavjudligi.

Masofaviy kursning ushbu o'qitish modeli tavsiflash nuqtai nazaridan o'zgaruvchan bo'lib, tanlov xususiyatlarni inobatga olgan holda, kursning bloklari yoki bo'limlari soni, ularning ketma-ketligi, mazmuni maqsadi, talabalar ehtiyojlari, dasturiy ta'minotiga qarab farq qilishi mumkin.

Masofaviy ta'limning o'qitishning tashkiliy shakllari va vositalari har bir modeli o'ziga xos usullarga ega. Hali ham dolzarbligini yo'qotmagan va aksincha, o'z ahamiyatini yangi rivojlanish nuqtasi sari ildamlab borayotgan masofaviy ta'limning asosiy modellariga quyidagilar kiradi:

- tarmoqdagi kunduzgi va masofaviy o'qitishning integratsiyasi;

- masofaviy o'qitish kursining erkinligi;

- axborot va ta'limni yetkazish muhiti (virtual maktab, bo'lim, kafedra, universitet);

- tarmoq ta'limi, keys texnologiyalari va videokonferensiyalar;

Rus tilini o'qitish mazmunining yetakchi komponenti fanning asoslari emas, balki faoliyat usullari - nutq faoliyatining har xil turlarini o'rgatish: gapirish, tinglash, o'qish va yozish kabi o'ziga xos xususiyatga ega. Muloqot qobiliyatini shakllantirish (kommunikativ kompetensiya) va lingvistik tushunchalar va til tizimi to'g'risida bilimlarni yaratish tilning aloqa vositasi sifatida ishlashi rus tilini o'rgatishning maqsadiga kiradi. [4, 15 b].

"Rus tili" predmeti bilan "Ona tili til»ning farqi shundaki nutq amaliyotining miqdori yuqoriligi (oilada, do'stlar, tanishlar va boshqalar bilan) va rus tilida muloqot qilish qoida shaklida, universitetdagi chegaralangan xaftalik soatlardagi amaliy seminarlar doirasi bilan cheklanadi. Rus tilini yanada samarali o'rgatish va o'qitish uchun nutq ko'nikmalarini nutq amaliyoti hajmini oshirish kerak, an'anaviy yuzma-yuz mashg'ulotlarida rivojlantirish kerak.

Internetdan axborot va ta'lim muhiti xizmatlari imkoniyatlaridan foydalangan holda, mustaqil ish, maxsus tanlov va o'quv materialini tizimlashtirish, interaktivlik, zamonaviy pedagogik texnologiyalar rus tilini o'z ona tillari sifatida so'zlashuvchilarni jalb qilish va ular bilan aloqani tashkil qilish masofaviy ta'limning asosiy xususiyatlari hisoblanadi.

Rus tilidagi Internet-resurslardan matnlarni o'qish va video tomosha qilish asosida dolzarb ma'lumotlar, masalan, dunyodagi so'nggi voqealar (sport, madaniy, siyosiy va boshqalar), o'z ona tili hisoblangan rusiyzabon ma'ruzachilarning matnlari (siyosiy arboblarning konferensiyalardagi chiqishlari, seminarlar, taqdimotchilarning e'lonlari), filmlar, videolar, elektron materiallar kutubxonalar va boshqa ma'lumotlardan til zaxiraini boyitishda foydalanib ishlashga imkon beradi. Dolzarb ma'lumotlarni olish jarayonida o'quvchilarning axborot-kommunikatsiya kompetensiyasini shakllantirib, rus tilini o'rganish uchun individual ta'lim traektoriyasi va motivatsiyasi oshadi hamda ma'lumot, loyiha, ijodiy, tadqiqot faoliyati bilan bog'liq vazifalarning rivojlantirishni talab qiladi.

Masofaviy kurs jarayonida rus tilini yanada samarali o'rganishga hissa qo'shadigan pedagogik texnologiyalar dars mazmuni: munozaralar, rol o'yinlari, loyiha faoliyati va boshqalar uchun o'quv materialini hisobga olish muhimdir.

Xulosalar. Zamonaviy axborot dunyosida odamlarning aloqasi yordamida amalga oshiriladigan har xil turdagi raqamli qurilmalar rus tilda nutq amaliyotining zichligini oshirish mumkin bo'lgan (mobil telefonlar, smartfon, ayfon, planshetlar kompyuterlar va boshqalar). hozirgi vaqtda konsepsiya sifatida rivojlanib borayotgan mobil ta'lim tufayli ham muassasalar ixtisoslashtirilgan o'qitish (tanlov kurslari), rasmiy va norasmiy ta'lim integratsiya tufayli kengaymoqda va o'qituvchilar, murabbiylar va boshqalarning kasbiy rivojlanishi ortib bormoqda

Shunday qilib, ta'kidlash kerakki, tillarni o'qitishda axborotkommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish, rus tilini o'rganishdagi kommunikativ kompetensiyani shakllantirish, talabalarga yo'naltirilgan ta'lim, ta'lim faoliyatini individualizatsiya qilish va differentsiyalash, o'z-o'zini tarbiyalash va talabalarining o'z-o'zini rivojlantirish masofaviy ta'limni rag'batlantiruvchi omil hisoblanadi.

Pedagogika fanining oldida mavjud zamonaviy masofaviy kurslar uchun maxsus ishlab chiqilgan onlayn ta'lim maqsad va model tanlashga bog'liq ta'lim, mavjud o'quv qo'llanmalarini uslubiy ishlab chiqish, yangilarini tadqiq etish, rus tilini o'qitishda istiqbolli bo'lgan texnik vositalar trening tarkibini tanlash, masofaviy kursda rus tili o'rganishning dasturiy ta'minot imkoniyat va kompetensiyalar, o'qituvchilar tarkibi va o'quv jarayonining barcha

ishtirokchilarining tarmoqqa tayyorligi va o'zaro ta'siri uyg'unligini takomillashtirish kabi vazifalar turibdi.

Adabiyotlar

1. Kadirova, O. K. (2022). Boshlang'ich ta'lim rivojlantirish muammolari va istiqbollari. *Zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish*, 403(1), 18-19.
2. Кади́рова, О. Х., Кади́рова, З. З. (2022). Ўзбек терминологияси. *Журнал филологических исследований*, 1(2), 156-160.
3. Kadirova, O. K. (2022). Linguopoetics is an Important Research Field of Linguistics. *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science*, 10(12), 756-759.
4. Kadyrova, Z. Z.; Kadyrova, O. Kh. (2022). Lithosonyms Used in the Works of Alisher Navoi. *NeuroQuantology*, 12(20), 1907-1913.
5. Kadirova, O. K. (2022). Use of the Neurolinguistic Programming Method to Achieve the Goals of the Educational Process. *International Scientific Journal Theoretical & Applied Science*, 10(12), 188-192.
6. Илёсов, Б. А., & Кадырова, О. Х. (2019). Поэзии А. Блока в узбекских переводах. in *переводческий дискурс: междисциплинарный подход* (pp. 133-138).
7. Kadyrova, O. K. (2021). Foundations of artistic synthesis in the literatures of the west and the east at the present stage. *Innovative engineering and management research*, 10(01), 227-232.
8. Кади́рова, О. Х. (2021). Использование учебного перевода как один эффективных приемов обучения русскому языку как иностранному в средней школе. *Современное образование и воспитание*, 1(1), 289-294.
9. Kadirova, O. K. (2021). Comparative typological analysis of russian-uzbek literary relations in their historical development. *湖南大学学报(自然科学版)*, 48(12).
10. Кади́рова, О. Х. (2022). Мотивы свободы и одиночества в поэзии Лермонтова и Усмана Насыра. *Традиции и инновации в изучении и преподавании языков*, 1(1), 173-176.
11. Akhmedov, B. A., & Jakhongirova, Y. J. (2022). Methodology of teaching english: approach of national way. *Uzbek Scholar Journal*, 10, 218-224.
12. Ахмедов, Б. А. (2022). Повышение питательности завтрака с помощью биодобавок для укрепления здоровья студентов. *Uzbek Scholar Journal*, 11, 7-11.
13. Akhmedov, B. A., & Jakhongirova, Y. J. (2022). Translating culture-specific concepts. *Uzbek Scholar Journal*, 10, 161-165.
14. Axmedov BA, Muxamedov GI. Klaster Mobile DGU 09834.
15. Akhmedov, B. A. (2022). Principles of Developing the Professional Competence of Future Teachers on the basis of a Cluster Approach. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(6), 760-770.

16. Akhmedov, B. A., Askarova, M. R., Xudayqulova, F. B., Tojiboeva, G. R., Artikova, N. S., Urinova, N. S., ... & Omonova, S. M. (2022). Pedagogical Science Education Manegment in Teaching Science of Pedagogical Sciences. *Uzbek Scholar Journal*, 10, 529-537.
17. Akhmedov, B. A. (2021). Problems of ensuring the reliability of cluster systems in a continuous educational environment. *Eurasian Education Science and Innovation Journal*, 1(22), 15-19.
18. Akhmedov, B. A. (2021). Dynamic identification of the reliability of corporate computing cluster systems. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(3), 495-499.
19. Duisenov, N., & Akhmedov, B. (2022). Matnli, ovozli va grafik axborotlarni kodlash. *Academicia*, 13(21), 1454-1459.
20. Akhmedov, B. (2022). A new approach to teaching information technologies in education. *Central Asian journal of education and computer sciences (CAJECS)*, 1(2), 73-78.
21. Akhmedov, B. A. (2022). Use of Information and Communication Technologies in Higher Education: Trends in the Digital Economy. *Ижтимоий фанларда инновация онлайн илмий журнали*, 71-79.
22. Шахраматова, А. К. (2022). ВОСПИТАНИЕ ЕСТЬ ИСКУССТВО. *PEDAGOGS jurnali*, 7(1), 161-165.
23. Nurmamatov, S., & Davronov, A. (2022). PRACTICAL SIGNIFICANCE OF PROFILING METHODS IN PEDAGOGICAL PSYCHODIAGNOSTICS. *Science and innovation*, 1(B8), 1224-1227.
24. Sherqulovich, S. B., & Xayrullayevna, X. I. (2022). МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИЛОТИДА МЕТОДИК ХИЗМАТ САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШДА ПЕДАГОГИК ШАРТ ШАРОИТЛАР. *Journal of new century innovations*, 16(1), 38-41.
25. Asdullayeva, M. A. (2022). Imkoniyati cheklangan bolalarning umumiy rivojlanishida musiqaning ahamiyati. *Academic research in educational sciences*, 3(9), 361-365.
26. Asadullayeva, M. A. (2021). Perspectives teaching and learning in pre-school education. *Журнал иностранных языков и лингвистики*, 2(3), 75-76.
27. Asadullaeva, M. A. (2021). Inklyuziv ta'limda musiqa terapiya. *Science and Education*, 2(Special Issue 1), 40-48.
28. Asadullayeva, M. A. (2021). Inklyuziv ta'limda musiqa terapiya. *Mugallim*, 2(1), 57-60.
29. Mahkamova, S. R., & Asadullayeva, M. A. (2021). Pedagogok ta'limning innovatsion klasteri musiqa madaniyati darslarida. *Academic research in educational sciences*, 2(12), 477-482.
30. Yusupova, N. (2021). PECULIARITIES OF LEARNING ACTIVITIES OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS*, 2(11), 138-142.

31. Berdiyorova, G. (2022, September). " FINE ART" IS A CREATIVE PRODUCT FOR CHILDREN IN NEED OF SPECIAL HELP. In International Scientific and Current Research Conferences (pp. 124-127).
32. Mirakhmedova, L. A. (2021). THE ROLE AND ROLE OF LOGORITHMIC EXERCISES IN ELIMINATING SPEECH DEFICIENCIES. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS, 2(11), 122-125.
33. Rustamovna, U. N., & Madaminovna, B. M. (2022). THE STUDY OF THE CONCEPT AS A UNIT OF COGNITIVE LINGUISTICS. Modern Journal of Social Sciences and Humanities, 4, 66-69.
34. Pulatova, M. (2019). The main finite difference method summation of L. Euler series. In Science and practice: a new level of integration in the modern world (pp. 219-222).
35. Jabbarov, U. (2020). Individual Psychological Characteristics Of Students In Teaching Foreign Language Sciences. Журнал иностранных языков и лингвистики, 1(1), 38-42.
36. Абдуллаева, Р. М. (2022). Интеграция С Клиническими Дисциплинами В Медицинском Вузе При Обучении Русскому Языку Специальности. Central Asian Journal of Medical and Natural Science, 3(6), 94-97.
37. Абдуллаева, Р. М. (2022). Коммуникационные Технологии Языкового Обучения В Медицинском Вузе. Central Asian Journal of Medical and Natural Science, 3(6), 98-102.
38. Abdullaeva, R., Esanow, F. N. U., & Eshbaeva, N. (2022). Translation as a means of teaching clinical terminology.
39. Абдуллаева, Р. М. (2019). Ситуативный контекст в процессе преподавания русского языка студентам медицинских вузов. In Современная Россия в мировом политическом процессе: глобальное и региональное измерение (pp. 357-363).
40. Абдуллаева, Р. М. (2021). СЕТЕВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА ЗАНЯТИЯХ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ. Редакционная коллегия.
41. Кулахметова, Ж. Т. (2018). ЗНАЧЕНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ. НАУКА И ИННОВАЦИИ В XXI ВЕКЕ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ, ОТКРЫТИЯ, 51.
42. Abdullaeva, R., Mirrahimova, G., Israilova, I., Eshbaev, O., & Aminova, G. (2020). Learning foreign vocabulary using computer programs. International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24(S1), 567-572.
43. Mirzatullaeva, A. R., Jabbarovich, E. U., Shuhratovna, M. G., Erikovna, N. F., & Majlimovna, P. M. (2019). Uso de tecnologias multimedia modernas en clases de idiomas extranjeros. Religación. Revista de Ciencias Sociales y Humanidades, 4(18), 80-85.
44. Абдуллаева, Р. М. (2016). СВОЕОБРАЗИЕ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ ВЕЛИКОБРИТАНИИ. Ученый XXI века, 9.

45. Zairova, N. B. (2022). THE USE OF ARTICULATORY STATES OF SOUNDS IN THE ELIMINATION OF PHONETIC-PHONEMIC SPEECH DEFICITS OF STUDENTS IN GENERAL EDUCATION SCHOOLS IN LOGOPEDIC TRAINING. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11), 23-27.
46. Zairova, N. B. (2022). ORGANIZATION AND CONDUCT OF SPEECH THERAPY CLASSES WITH STUDENTS WITH SPEECH DISORDERS IN SECONDARY SCHOOLS. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*, 4(11), 75-80.
47. Abdullayeva, Y. (2022). THE IMPORTANCE OF COMPUTER PROGRAMS IN FORMING THE VOCABULARY OF CHILDREN WITH SPEECH DEFICIENCIES. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*, 4(11), 87-92.
48. Sabirova, Z. I. (2022). PREPARATION OF CHILDREN WITH SPEECH DISTURBANCE IN SCHOOL IN THE CONDITIONS OF A PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*, 4(11), 59-64.
49. Sabirova, Z. I. (2022). PREPARATION OF CHILDREN WITH SPEECH DISTURBANCE IN SCHOOL IN THE CONDITIONS OF A PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*, 4(11), 59-64.
50. Ixamjanova, S. Z. (2021, May). MODELING THE DEVELOPMENTAL ENVIRONMENT IN SCHOOLS FOR CHILDREN WITH SEVERE DISABILITIES. In *E-Conference Globe* (pp. 259-263).
51. Sabirova, Z. (2021). Model of preparing children with delayed mental development to school in conditions of preschool educational institutions. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(2), 700-706.
52. Shoakhmedova, S. K. (2022). CHARACTERISTICS OF THE SPEECH THERAPIST'S ACTIVITY IN THE GENERAL EDUCATION SCHOOL IN THE CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11), 17-22.
53. Shoakhmedova, S. K. (2022). USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN WORK WITH CHILDREN WITH SPEECH DISORDERS. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations and Research*, 4(11), 81-86.
54. Gapurova, D. (2022). DIFFERENTIAL DIAGNOSIS OF CHILDREN WITH COMPLEX DEVELOPMENTAL DISORDER. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11), 12-16.
55. Gapurova, D. (2022). CHILDREN WITH COMPLEX DEVELOPMENTAL DISABILITIES (CHILDREN WITH SENSORY AND MENTAL DISABILITIES). *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11), 06-11.

56. Gapurova, D. (2021). Children with complexed developmental disorders. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(2), 683-687.
57. Гапурова, Д. Т. (2020). АЛОҲИДА ЁРДАМГА МУҲТОЖ БОЛАЛАРНИНГ ТАЪЛИМ ОЛИШ ИМКОНИЯТЛАРИ. ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ, (SI-2№ 8).
58. Gapurova, D. T. (2019). Vocabulary Disorders of Children with Motor Alalia. *Eastern European Scientific Journal*, (1).
59. Alimova, K. K. (2022). DEVELOPMENT OF GRAPHOMOTOR SKILLS IN CHILDREN WITH SPEECH DISORDERS CURRENT ISSUES. *International Journal of Pedagogics*, 2(12), 05-09.
60. Alieva, S. S. (2022). MECHANISMS OF DEVELOPMENT OF VOICE DISORDERS IN DYSARTHRIA. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11).
61. Alieva, S. S. (2022). PECULIARITIES OF SPEECH OF CHILDREN WITH DYSARTHRIA. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11), 41-46.
62. Shaabdurakhimova, S. S. (2021). Voice formation mechanism and causes of voice impairment. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(3), 2259-2265.
63. Khusniddinova, B. K. (2022). INTERACTION OF A SPEECH THERAPIST WITH OTHER PARTICIPANTS IN THE CORRECTIONAL PROCESS. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 4(11), 01-05.
64. Khusniddinova, B. X. (2021). LOGOPEED'S CODE OF ETHICS. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS*, 2(09), 97-100.
65. Khusniddinova, S. K. (2019). Didactic Games Role in Work on Sound Automation. *Eastern European Scientific Journal*, (1).
66. Abutova, S. O. (2022). RULES FOR COMMUNICATING WITH PRESCHOOL CHILDREN WHO STUTTER. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 2(12), 48-55.
67. кизи Мукимджонова, У. В., Исаков, М. Ю., & Худжаева, Н. Т. (2022). VIGNA SINENSIS, PHASELOUS AYREUS, ARACHNIS HYPOGAEA O'SIMLIKLAR DONLARI VA POYALARINING ORGANIK TARKIBI. *Журнал химии товаров и народной медицины*, 1(2), 185-202.
68. Исаков, В. Ю., Исаков, М. Ю., & Мукимжоннова, У. В. К. (2022). МИКРОБИОГЕННЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ В СИСТЕМЕ «ПОРОДА-ПОЧВА-РАСТЕНИЕ» НА ЛУГОВО-ОАЗИСНЫХ ПОЧВАХ ЗАПАДНОЙ ФЕРГАНЫ. *Universum: химия и биология*, (9-1 (99)), 45-50.
69. Кушназарова, Ш. К., Азимов, Н. Ш., Валиев, Н. В. Ў., & Очилов, Г. М. (2022). РЕЗУЛЬТАТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ В НЕКОТОРЫХ ВИДАХ СЫРОГО МЯСА. *Universum: химия и биология*, (11-1 (101)), 53-57.

70. Хамзахўжаев, А. А., Валиев, Н. В., & Очилов, Ғ. М. (2021). МЕЛАМИННИНГ САНОАТДА ҚЎЛЛАНИЛИШИГА ОИД АЙРИМ МАСАЛАЛАР ТЎҒРИСИДА. Журнал естественных наук, 3(5).
71. Akhiyarov, A. A., Lobov, A. N., Ivanov, S. P., Spirikhin, L. V., Gabbasov, T. M., Tsyrlina, E. M., ... & Yunusov, M. S. (2020). Antiarrhythmic agents based on diterpenoid alkaloid lappaconitine. Protonation of N-deacetylappaconitine in methanol solutions. Russian Chemical Bulletin, 69(3), 567-571.
72. Ботиров, Р. А., Валиев, Н. В. Ў., Жураев, О. Т., Садиков, А. З., Сагдуллаев, Ш. Ш., & Турсунова, Ш. З. (2020). Технология производства алкалоида стахидрина из растения Capparis spinoza L. Universum: технические науки, (9-2 (78)), 55-59.
73. Omonjonovich, N. B., Kosimovna, K. S., Valijon o'g'li, V. N., & Shukhratovich, A. N. (2022). ON THE MODERN INTERPRETATION OF THE HISTORY OF CHEMISTRY. Open Access Repository, 8(12), 655-658.
74. Kosimovna, K. S., Omonjonovich, N. B., Shukhratovich, A. N., & Azamovna, K. M. (2022). CLASSIFICATION OF HEAVY METALS IN MEAT AND DAIRY PRODUCTS BASED ON THE DEFINITION. Open Access Repository, 8(11), 260-265.
75. Кушназарова, К. Ш. (2022). Совершенствование системы классификации мясомолочной продукции на основе товарной номенклатуры (Doctoral dissertation, Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора философии по техническим наукам (PhD). Ташкент).
76. Кушназарова, Ш. К., Азимов, Н. Ш., Валиев, Н. В. Ў., & Очилов, Г. М. (2022). РЕЗУЛЬТАТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ В НЕКОТОРЫХ ВИДАХ СЫРОГО МЯСА. Universum: химия и биология, (11-1 (101)), 53-57.
77. КАРИМОВА, Д. Б., КАЗИМОВА, Н. М., АСЛАНОВА, Ф. И., МЕЛИБОЕВА, Г. С., & МАХМУДОВ, И. Т. (2015). ОПРЕДЕЛЕНИЕ УСЛОВИЙ СИНТЕЗА ГЕКСААЛЮМИНАТА ЛАНТАНА МАГНИЯ. In Поколение будущего: Взгляд молодых ученых-2015 (pp. 25-26).
78. КАРИМОВА, Д. Б., КАЗИМОВА, Н. М., МАХМУДОВА, С. А., ДЕХҚОНОВА, К. Д., & МАХМУДОВ, И. Т. (2015). ДИСЛОКАЦИОННЫЕ ДЕФЕКТЫ В МОНОКРИСТАЛЛАХ ГЕКСААЛЮМИНАТА ЛАНТАНА МАГНИЯ. In Молодежь и XXI век-2015 (pp. 15-18).
79. Муминова, Р. Н., & Казимова, Н. М. (2015). Проблема очистки сточных вод в Узбекистане. Молодой ученый, (22), 47-48.
80. ХАЛИМОВА, М. Р., ТАШПУЛАТОВА, Д. С., & КАЗИМОВА, Н. М. (2015). АНТРОПОГЕННОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЧИСЛЕННОСТЬ РАСТИТЕЛЬНОГО МИРА. In Молодежь и XXI век-2015 (pp. 363-365).

81. НОМОЗОВ, Ш. Ю. О., КАЗИМОВА, Н. М., & МАХМУДОВ, И. Т. (2014). ОСОБЕННОСТИ ПОЛУЧЕНИЯ БИТУМА ИЗ ГОССИПОЛОВОЙ СМОЛЫ. In Будущее науки-2014 (pp. 105-107).
82. Туляганов, Т. С., Козимова, Н. М., & Султанов, С. А. (2008). Новые алкалоиды *Peganum Harmala* {Peganaceae. Растительные ресурсы, 44(1), 82-86.
83. Tulyaganov, T. S., Kozimova, N. M., & Allaberdiev, F. K. (2006). Alkaloids from plants of the genus *Nitraria*. Chemistry of natural compounds, 42(2), 198-200.
84. кизи Мукимджонова, У. В., Исаков, М. Ю., & Худжаева, Н. Т. (2022). VIGNA SINENSIS, PHASELOUS AYREUS, ARACHNIS HYPOGAEA O'SIMLIKLAR DONLARI VA POYALARINING ORGANIK TARKIBI. Журнал химии товаров и народной медицины, 1(2), 185-202.
85. Azimova, N. R., Hojaev, V. U., Hojayeva, N. T., & Oxunov, I. I. (2020). NICOTINE-CONTAINING PLANTS. Life Sciences and Agriculture, 2(2), 37-41.
86. Ravshanovna, A. N., Umarovich, X. J. V., Toshtemirovna, X. J. N., & Islomovich, O. I. (2020). Tarkibida nikotin saqlovchi o'simliklar. Life Sciences and Agriculture, (2-2), 37-41.
87. Рахимова, Г. С., Мирзахамдамова, Д. З., & Расулов, М. А. (2016). Экологические проблемы в области Фергане: исторический аспект. Высшая школа, (21-2), 73-75.
88. Рахимова, Г. (2020). ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДА ЭКОЛОГИК ҲОЛАТНИНГ ЎЗГАРИШ САБАБЛАРИ. ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ, (SI-3).
89. Рахимова, Г. С. (2020). 1950-80 ЙИЛЛАРДА НАВОИЙ ВИЛОЯТИДА ЭКОЛОГИК ҲОЛАТЛАР. In ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В СОВРЕМЕННОЙ НАУКЕ (pp. 135-138).
90. Рахимова, Г. С. (2020). БУХОРО ВИЛОЯТИДАГИ САНОАТ КОРХОНАЛАРДАГИ ИҚТИСОДИЙ МУАММОЛАРНИНГ ОҚИБАТЛАРИ. ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ, 3(11).
91. Rakhimova, G. S. (2022). KARAKALPAKISTAN, ENVIROMENTAL SITUATION. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(5-2), 176-181.
92. Sobirjonovna, R. G. (2021). IMPACT OF PROBLEMS IN THE INDUSTRY OF KARAKALPAKISTAN ON THE ENVIROMENTAL SITUATION.
93. Рахимова, Г. (2020). ЎЗБЕКИСТОНДА 1940-1980 ЙИЛЛАРДА САНОАТЛАШТИРИШ СИЁСАТИНИНГ ОҚИБАТЛАРИ. ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ, 3(8).
94. Rahimova, M. O., & Muhammadqodirova, F. O. (2022). THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF THE UZBEK NATIONAL LANGUAGE IN THE 20TH CENTURY. European Journal of Interdisciplinary Research and Development, 10, 132-135.

95. Rakhimova, M. O. (2022). About antonymy. Eurasian Research Bulletin, 14, 309-311.
96. Odilovna, R. M., & Otabekna, M. F. (2022). Presupposition of Adjectives. Eurasian Scientific Herald, 14, 17-19.
97. Rahimova, M. (2022). SEMIOTIC ISSUES OF WORD NOMEMA. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(09), 333-336.
98. ODILOVNA, R. M. (2022). THE SOUND SIDE OF THE WORD AND ITS SIGNIFICANCE. International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences, 2(1), 61-64.
99. Odilovna, R. M. (2021). Meaning and its Place in the Symbolic Status of the Word. European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630), 12, 96-98.
100. Раҳимова, М. (2021). НОМЕМА ВА СЕМЕМАНИНГ ЎЗАРО МУНОСАБАТИ: DOI: 10.53885/edinres. 2021.23. 79.047 М. Раҳимова, Қўқон ДПИ, филология фанлари бўйича фалсафа доктори. In Научно-практическая конференция.
101. Rakhimova, M., & Muhammadkadirova, F. (2021). CORRELATIVE WORDS. In International journal of conference series on education and social sciences (Online) (Vol. 1, No. 2).
102. Odilovna, R. M. (2018). The Role and Status of Linguistic Markers in the System of Symbols. ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies, 7(7), 29-34.
103. Раҳимова, М. О. (2017). ПРИОБРЕТЕНИЕ ЗНАКОВОСТИ СЛОВА В ВИРТУАЛЬНЫХ И АКТУАЛЬНЫХ СИТУАЦИЯХ. Ученый XXI века, (1-2).